

Sameindu tjóðirnar bera skeivt heiti

Alexander Solsjenitsyn, sum júst hevur sent svenska akademiinum fyrilestur, sum skuldi verið hildin í Stockholm, um nobelheiðurslønina varð latin honum, sigur, at ST-felagsskapurin er miseydnadur

Sovjettiski rithøvundurin, Alexander Solsjenitsyn hevur gjørt seinastu skyldu sína fyri Svenska Akademiið.

Tá Solsjenitsyn varð kosin at fáa nobelheiðurslønina í bókmentum, gav hann lyfti um, at hann skuldi halda ella

senda ein fyrilestur til akademið.

Og sovjettiski rithøvundurin helt orð.

Fyrilestur, sum telur 16 síður, skrivaðar á maskinu, er prentaður í nobelárbókini Les Prix Nobel, sum er komin út í Stockholm.

Prentaði fyrilestur, hevði verið hildin í Moskva, um lagalig viðurskipti lóydðu hesum, og

Solsjenitsyn harvið hevði fingið virðislønina. Men sovjetisku myndugleikarnir noktaðu hesum, og varð skrivarin í svenska akademiinum Carl E. Gierow noyddur at fara heim aftur til Svøríks, tá hann fekk ikki innferðarloyvi.

Solsjenitsyn hevur fingið peningin, 560.000 kr., men hevur ikki enn fingið loyvi at taka

ímóti virðislutum, sum eru umframt peningin.

Solsjenitsyn hevur kent sviðan í Sovjet. Meðan Stalin ráddi fyrri borgum varð hann fongslaður í 8 ár, vegna tess, at hesin mikli rithøvundi hevði mótmælt stýrslagi landsins. Tey seinastu trý árin hevur Solsjenitsyn verið úthýstur í Moskva, tá hann enn einaferð royndi at mótmæla stýrslaginum.

Vístur burtur

Aftaná at Nikita Krushev gjordist forsætisráðharri í 1962, tyktist lýsa fyrri degi, segði Solsjenitsyn, tí nú helt hann, at frælsa skrivingin fór at vinna. Og tað, sum birti vónirnar, varð bókin »Ein dagur í lívi Ivan Denisovitsj«, sum Krushev hevði loyvt honum at givið út. Bókin snúdi seg um lív Solsjenitsyns í konsentrationslegu. Og Solsjenitsyn skrivaði annað verkið, sum fekk heitið »Krabameinsdeildin«. Men henda bókin var ikki givin út í Sovjet. Rithøvundafelagið vildi onki hava við Solsjenitsyn at gera aftaná, at tað hoyrdist um bókina, og tann kendi rithøvundurin varð vístur burtur úr Moskva.

Eitt sindur seinni frættist um triðja bókaverk hansara »August í 1914«, ið snúði seg um bardagan við Tannenberg, undir fyrra heimsbardaga, har russar vórðu við undirlutan. Í lotuni skrivur Solsjenitsyn framhald av hesi bók, sum hann kallar »Oktober 1916«. Tað er ívingarsamt um hesar bókur verða givnar út í Sovjet.

Nobelheiðurslønin varð atlad sum ein heiður til henda merkisverda mann, men gjordist hon eitt satt forbannilsi fyri Solsjenitsyn, á sama hátt, sum Nobelheiðurslønin varð tað fyrri Boris Pasternak — av teirri orsök, at sovjetiska samfelagið skirdi heiðurslønina »judas-peng« vegna tess at slíkir, sum toku ímóti henni, royndust svikjarar samfeligins.

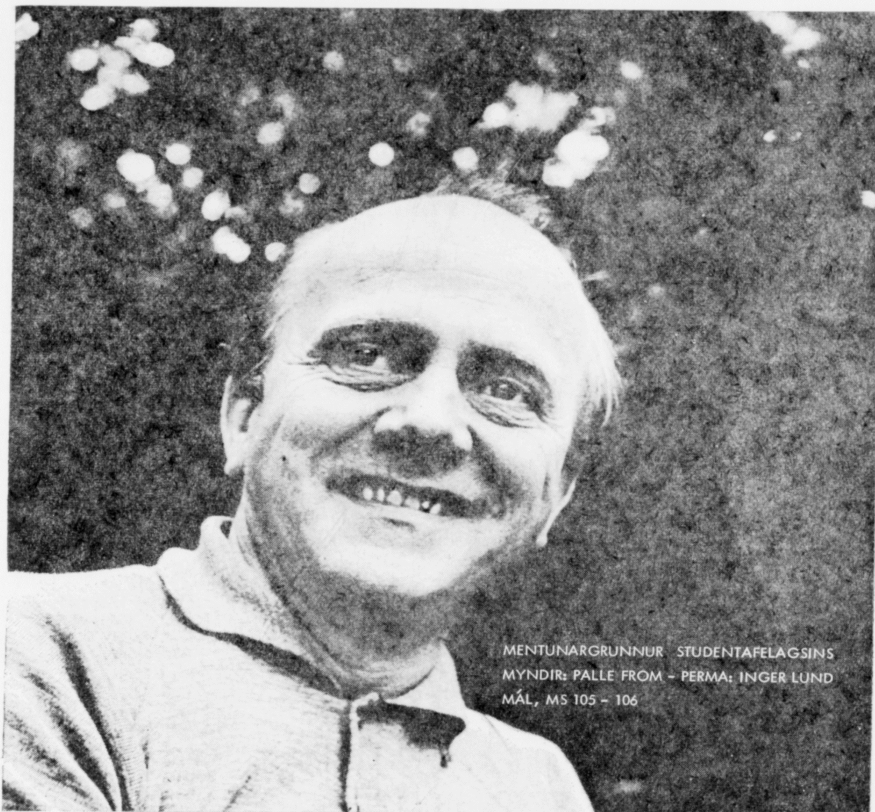
Fyrilestur

Solsjenitsyn sigur í fyrilestri sínum til Svenska Akademiið.

— Tað eru júst rithøvundarnir, sum skulu fyllast at samfelagsviðurskiptunum. Og í hesum orðum verður ikki bert hugsað um teir menn, ið ráða fyrri borgum, men eisini onnur viðurskipti, m.a. grunnskygni unddómsins.

Lygnin kann halda ímóti nógvum, men bert ikki móti listini, sigur Solsjenitsyn, og rithøvundar hava eina týðandi uppgávu, at vinna á lygnini. Listin hevur altíð vunnið, og tað fer hon at gera, so leingi heimurin stendur. Rithøvundar hava ongan møguleika at sleppa undan ábyrgdini. Er rætta orðið nýtt, má orðatakið: Gjerd gerð fær onga vend, verða ássannað. Og rithøvundurin hevur størstu skuldina í, at tað ónda festur røtur í landi hansara, sigur Solsjenitsyn. Menniskjan kemur ongantíð bert at hava tilveru sína í einum heimi, sigur Solsjenitsyn, og tað er ógjørlegt bert at hava eina tilveru.

Framhald á 4. síðu. (1)

MENTUNARGRUNNUR STUDENTAFELAGSINS
MYNDIR: PALLE FROM - PERMA: INGER LUND
MÁL, MS 105 - 106

Nýggj LP-pláta

REGIN DAHL

”LUKKURÍMUR OG FAGNARLJÓÐ”

REGIN SYNGUR OG LESUR

Plátan fæst hjá: **S. H. JAKOBSEN RADIOHANDIL**

Tórshavn, telefon 11281

RINGIÐ, SKRIVIÐ, VIT SENDA